

**Eksamen i finansieringsret
(Begge opgaver skal besvares.**

Ved bedømmelsen vægtes opgave nr. 1 med 1/3, mens opgave nr. 2 vægtes med 2/3)

Opgave nr. 1

Der ønskes en redegørelse for betydningen af U 1986.697 V (om J. P. Chokolades salg af varer til sit datterselskab) for modellen »finansiering via selskabsopsplitning«.

Opgave nr. 2

Dan Danielsen, der drev virksomhed med udfærdigelse og installation af køkkenelementer efter mål, havde en kassekredit og en fakturabelåningskredit i Bonusbanken. Ifølge kreditdokumenterne havde banken »håndpant« i samtlige Danielsens fakturakrav. Fakturafordringerne for udført arbejde blev belånt med 80 %. Ordningen praktiseredes på den måde, at Danielsen ved pantsætning af et fakturakrav fik bevilget et beløb på fakturabelåningskreditten, således at beløbet blev overført til kassekreditten. På den måde opnåede Danielsen ved hver enkelt belåning en øget trækingsmulighed på sin kassekredit. Når en kunde betalte, blev 80 % af beløbet brugt til nedbringelse af fakturabelåningskreditten, mens de sidste 20 % blev frigivet til Danielsen over kassekreditten.

Den 5. december 2003 aftalte Danielsen med en gammel kunde – storentreprenør Børge Hansen – at Danielsen for 800.000 kr. skulle udfærdige og installere et antal køkkenskabe til en eksklusiv rækkehusbebyggelse, som Hansen havde under opførelse. Arbejdet skulle være færdigt senest den 30. marts 2004, og der skulle betales kontant ved installationsarbejdets færdiggørelse.

Den 7. januar 2004 konstaterede Danielsen, at han var fuldstændig uden midler og uden mulighed for at opnå kredit til materialer til det pågældende arbejde. Til trods for at arbejdet for Hansen end ikke var påbegyndt, udfærdigede han samme dag en faktura lydende på 800.000 kr. »for sket levering og færdig installation af leverance til Børge Hansen. Kredittid 14 dage«. Endnu den 7. januar sendte Danielsen – som han plejede i det flerårige mellemværende med Hansen og Bonusbanken – fakturaen til Bonusbanken, der den følgende dag overførte 640.000 kr. til Danielsens kassekredit. De 640.000 kr. blev straks brugt til betaling af gammel leverandørgæld.

Den 12. januar modtog Hansen et brev fra Bonusbanken, der oplyste, at »faktura, stor kr. 800.000, fra Danielsen er transporteret til banken«. Hansen foretog sig intet i anledning af den modtagne meddelelse.

Den 13. januar bad Danielsen indtrængende Hansen om et forskud på 100.000 kr. til indkøb af materialer til brug for det aftalte arbejde. Hansen afslog pure under henvisning til meddelelsen fra Bonusbanken. Da Danielsen oplyste, at fakturaen kun var pantsat for 640.000 kr., lod Hansen sig overtale til at udbetale 100.000 kr. For beløbet købte Danielsen straks de manglende materialer.

Da Hansen den 26. januar ikke havde betalt fakturafordringen, rettede Bonusbanken, som den plejede, når betalinger udeblev, henvendelse til Danielsen og opfordrede ham til at sørge for, at fordringen blev betalt. Danielsen sagde, at han skulle se, hvad han kunne gøre, men han foretog sig intet. Bonusbanken rykkede atter Danielsen den 9. februar med besked om, at hvis ikke fakturaen indgik inden månedens udgang, måtte de 640.000 kr. tilbagebetales.

Den 12. februar blev Danielsen erklæret konkurs. Arbejdet var da præcis halvt færdigt, og der var mellem samtlige parter enighed om, at Hansen i alt skulle betale 400.000 kr. herfor. Bonusbanken krævede imidlertid, at Hansen betalte banken 800.000 kr. – subsidiært 640.000 kr. – som følge af Hansens undladelse af at reagere på meddelelsen om overdragelse af fakturakravet. Hansen gjorde gældende, at han højst skulle betale 300.000 kr. svarende til arbejdets værdi på 400.000 kr. med fradrag af de 100.000 kr., han havde betalt til Danielsen. – **Hvordan er retsstillingen mellem Bonusbanken og Hansen?**

Ved Danielsens konkurs viste det sig, at kassekreditten i Bonusbanken var nedbragt med 20.000 kr. i de sidste tre måneder før fristdagen. Af den samlede gældsnedbringelse skyldtes 16.000 kr. belåning af fakturaer for småarbejder, som Danielsen havde udført for forskellige kunder ved siden af det store arbejde for Hansen. De resterende 4.000 kr. skyldtes betaling af en faktura, som i et enkeltstående tilfælde var belånt direkte over kassekreditten den 13. januar, og som var blevet denuntieret over for skyldneren den 27. januar. – **Hvorledes er retsstillingen mellem Danielsens konkursbo og Bonusbanken vedrørende nedbringelsen af kassekreditten?**

Løsningseksempel til opgaven i finansieringsret (maj 2004)

Løsningseksempel til opgave 2

1. Retsstillingen mellem Bonusbanken og Hansen?

Der skal tages stilling til størrelsen af den fordring, Bonusbanken kan rette mod Hansen.

Det kan uden videre afvises, at Hansen skulle være aftaleretligt forpligtet til at betale det fulde fakturabeløb på 800.000 kr.: Hansen har ikke tilkendegivet nogen indforståelse med udstedelsen af fakturaen, og han har heller ikke på nogen måde forsynet Danielsen med en legitimation over for Bonusbanken. Se *Jørgen Nørgaard* i U 1993 B s. 433 f.

Spørgsmålet er herefter, om Hansen har handlet ansvarspådragende, således at han som erstatningsbeløb kan afkræves de 640.000 kr., hvormed fakturaen er belånt. Situationen har lighedspunkter med dén, der forelå i U 1993.438 H, og denne dom bør inddrages i besvarelsen. Som i dommen er der tale om fakturabelåning i et flerårigt løbende mellemværende, hvilket taler for en reklamationspligt. I opgavens situation er det dog kun en enkelt »fiktiv« faktura, som belånes, mens der i U 1993.438 H blev belånt 7 fiktive fakturaer over en periode. Bankens rykkerprocedure, der går gennem Danielsen, er ikke just egnet til at forebygge belåning af fiktive fakturaer, men fremgangsmåden er ikke mere uforsigtig end den, der blev fulgt af banken i den netop nævnte højesteretsdom, jf. herom *Jørgen Nørgaard* i U 1993 B s. 435. *Antagelig* har Hansen handlet ansvarspådragende, men han har ikke påført banken noget tab, idet Danielsen brugte beløbet til betaling af gammel leverandørgæld, før Hansen af Bonusbanken fik besked om overdragelsen. Oplysningerne om Danielsens økonomi tyder i øvrigt ikke på, at Bonusbanken kunne have inddrevet beløbet hos Danielsen, hvis banken tidligere var blevet orienteret om, at fakturaen ikke dækkede over udført arbejde.

Som udgangspunkt kunne Bonusbanken afkræve Hansen de 400.000 kr., som arbejdet er værd, og som Hansen er indforstået med at betale i alt. Spørgsmålet er imidlertid, om Hansen med frigørende virkning har betalt de 100.000 kr. til Danielsen. Af oplysningerne om Danielsens økonomi – allerede den 7. januar var han fuldstændig uden midler og uden mulighed for at opnå kredit til indkøb af materialer – fremgår, at betalingen af de 100.000 kr. var nødvendig, for at Danielsen kunne købe materialerne og komme videre med arbejdet. Hansen har således været berettiget til at negligere Bonusbankens transport. Dette kan dels begrundes med, at transporthaverne må respektere gensidighedsforholdet mellem Hansen og Danielsen, dels støttes på princippet i RPL § 511, stk. 3. Om Hansen selv har været klar over, at han benyttede sig af sin negligeringsret, er uden betydning. Hansen har således betalt de 100.000 kr. med frigørende virkning. Konklusionen er, at Bonusbanken som følge af transporten alene kan kræve 300.000 kr. af Hansen. Problemet er i pensum navnlig behandlet af *Hans Henrik Vagner: Entrepriseret*, 3. udgave (2001) ved *Torsten Iversen* s. 280 f. og af *Lennart Lyngge Andersen og Erik Werlauff: Kreditretten*, 3. udgave (2000) s. 278 f.

2. Retsstillingen mellem Danielsens konkursbo og Bonusbanken?

Vedrørende nedbringelsen af kassekrediten er spørgsmålet, om der kan ske omstødelse ifølge KL § 70. Afgørende herfor er i første række, om de pantsatte fakturafordringer tillige tjener til sikkerhed for kassekrediten, jf. herved U 1996.57 H. Dette fremgår af opgaveteksten, hvor det hedder, at Bonusbanken ifølge kreditdokumenterne havde sikkerhed i samtlige Danielsens fakturakrav. Således indeholdt altså også kassekreditaftalen en bestemmelse om sikkerhedsstilling. Som følge heraf må nedbringelsen af kassekrediten bedømmes efter KL § 70, hvilket betyder, at der kan ske omstødelse af gældsnedbringelsen. Omstødelhedsbeløbet er 20.000 kr., idet der kan ske omstødelse dels for så vidt angår de 16.000 kr., der er overført fra fakturabelåningskrediten, dels for så vidt

angår fakturaen på 4.000 kr., der ikke er sikret mod retsforfølgning uden unødigt ophold efter gældens stiftelse, jf. KL § 70, stk. 1.

(Det er acceptabelt, at opgaven løses alternativt, hvis det begrundes med, at det ikke tilstrækkelig tydeligt fremgår, om kassekreditten er sikret eller usikret. I så fald kan U 1996.57 H anføres til støtte for, at der ikke kan ske omstødelse af de 16.000 kr., fordi der er sket nedbringelse af en usikret kassekredit, som skyldneren frit kunne trække på helt frem til fristdagen. Problemstillingen er i pensum navnlig behandlet af *Jørgen Nørgaard* i U 1996 B s. 196 ff. Den del af gældsnedbringelsen, som skyldes belåningen af fakturaen på 4.000 kr., kan dog naturligvis under alle omstændigheder omstødes).